

Indikaatori „Veterinaarkulud“ analüüs 2016. aasta andmetel, aruande lühikokkuvõte 2017

Tellijad: Põllumajandusuuringute Keskus, kontaktisik Ere Ploomipuu,
ere.ploomipuu@pmk.agri.ee

Töö teostaja: OÜ AgriNet, Põllumajandusuuringute Keskuse põllumajanduskeskkonna seire ja uuringute büroo

Uuringu eesmärgid

MAK 2014-2020 meetme 14.1 loomade heaolu toetuse (LHT) eesmärgiks on tõsta loomakasvatavate teadlikkust loomade heolust ja toetada põllumajandustootjaid, kes täidavad loomade heaolu kõrgemaid nõudeid, parandades sellega loomade heaolu ja tervist ning tagades neile loomuosasemad pidamistingimused. Eesmärkide jälgimiseks on võetud kasutusele indikaator "veterinaarkulud", kus uuritavaks näitajaks on veterinaartasude ja ravimitega seotud kulud keskmiselt ühe loomühiku kohta.

Metoodika

Analüüsimisel on kasutatud FADNi¹ valimisse kuulunud ettevõtete andmeid, kus MAKi toetused kajastatakse mitte taotlemise, vaid väljamaksmise aasta järgi. Kuna 2016. aastal taotletud LHT laekus tootjatele 2017. aastal, kasutati valimi moodustamisel PRIA toetuste registri andmeid 2016. aasta kohta. Igale toetust taotlenud tootjale määrati tootmistüüp ja majanduslik suurus vastavalt PRIA loomade ja põldude registri andmetele loomade arvu ja maakasutuse kohta 2016. aastal. Kõik indikaatori "veterinaarkulud" näitajad on arvutatud kaalutud keskmistena, mis annab võimaluse üldistada saadud tulemusi gruppi kuuluvate põllumajandustootjate üldkogumi kohta. Arvutuste aluseks olid standardtoodangu koefitsiendid² "ST 2010". Loomade heaolu toetust taotlenud tootjate (edaspidi LHT taotlejad) tulemusi (veterinaarkulud loomühiku kohta) analüüsiti tootmistüüpide (piimatootmine, lihavesikasvatus, piima- ja lihavesikasvatus, lamba- ja kitsekasvatus, sea- ja linnukasvatus) ja suurusgruppide lõikes. Andmete konfidentsiaalsuse tagamiseks on FADNi andmete kasutamisel minimaalne grupi suurus andmete avalikustamiseks vähemalt viis ettevõtet ning kui mõnes suurusgrupis oli 2016. aasta valimis vähem kui viis ettevõtet, siis ei saanud vastava suurusgrupi tulemusi avaldada.

Erinevuste hindamiseks on lisaks LHT taotlejate tulemustele välja toodud ka nende ettevõtete tulemused, kes seda toetust 2016. aastal ei taotlenud (edaspidi LHT mittetaotlejad), kuid kes vastasid loomade heaolu toetuse saamise tingimustele (kellel oli loomi vähemalt 2 loomühiku ulatuses või vähemalt 50 munakana).

Loomühikute (LÜ) arvestamisel kasutati järgmisi koefitsiente:

- vähemalt kuue kuu vanune veis - 1;
- vähemalt kuue kuu vanune hobune - 1;
- vasikas - 0,4;
- emis - 0,5;
- siga - 0,3;

¹ FADN (Farm Accountancy Data Network) põllumajanduslik raamatupidamise andmebaas

² Standardkogutoodangu (ST) koefitsiendid arvutatakse viie aasta keskmisena vastavalt keskmistele saagikus- ja produktiivsuse näitajatele ning hindadele. Otsetoetused standardtoodangu koefitsientides ei kajastu. Standardtoodangu koefitsiente korrigeeritakse teatud perioodi järel. „ST 2010“ on arvutatud aastate 2008-2012 keskmisena

- lammas ja kits - 0,15;
- munakana - 0,014.

Tulemuste analüüsimiseks moodustatud suurusgrupid, mille aluseks on loomade arv ettevõttes, on välja toodud tabelis 1.

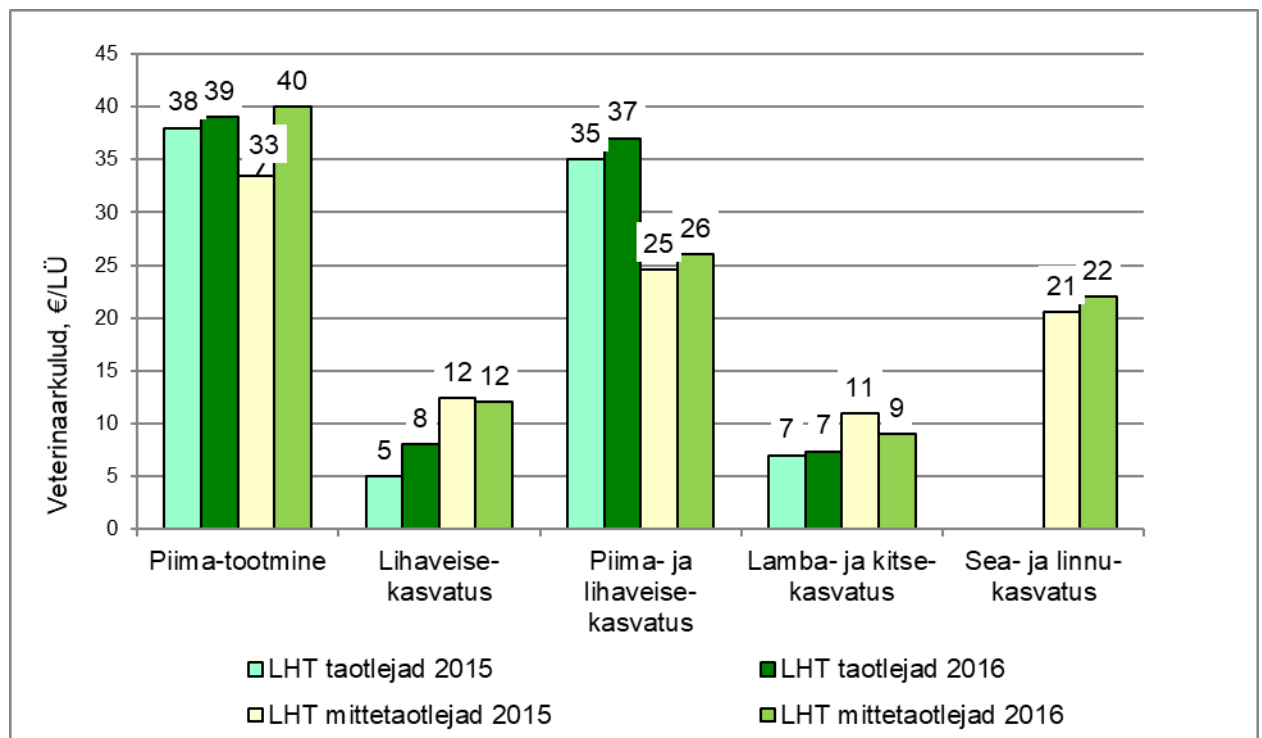
Tabel 1. Suurusgrupid loomade arvu alusel

Suurus-grupp	Loomade arv	
	Veised	Lambad ja kitsed
1	1-50	1-100
2	51-200	101-500
3	201-500	>500
4	>500	

Tulemused

Loomühiku kohta arvestatuna olid LHT taotlejate hulgas tootmistüübiti veterinaarkulud 2016. aastal kõige suuremad piimatootjatel 39 €/LÜ (2015. aastal 38 €/LÜ). Lihaveisekasvatajatel (8 €/LÜ) oli veterinaarkulu tõusnud 3 €/LÜ kohta võrreldes aasta varasemaga (2015. a. 5 €/LÜ), lamba- ja kitsekasvatajatel oli jäänud samaks 7 €/LÜ. Loomade heaolu toetust taotlenud ning mittetaotlenud ettevõtete koondtulemused 2016. aasta kohta tootmistüüpide ja suurusgruppide lõikes on esitatud lisas 1.

Piimatootmise tootmistüübi LHT taotlejatel olid veterinaarkulu loomühiku kohta 2016. aastal 1 euro võrra väiksem võrreldes LHT mittetaotlejatega. LHT lihaveisekasvatajatel oli võrreldes eelmise aastaga kulu tõusnud 3 €/LÜ, kuid LHT mittetaotlejatel jäänud samale tasemele (Joonis 1).

Joonis 1. Veterinaarkulud tootmistüüpide lõikes 2015. ja 2016. aastal.

Piimatootmisettevõtete puhul jätkus 2015. a veterinaarkulude esmakordsel analüüsil selgunud trend - mida suurem ettevõte, seda suuremad on veterinaarkulud loomühiku kohta. Väiketootjatel 16 €/LÜ (2015. a 22 €/LÜ) ja üle 500 loomaga ettevõtetes 43 €/LÜ. Kõige väiksemate ning kõige suuremate piimatootjate gruppides olid veterinaarkulud loomühiku kohta LHT mittetaotlenud piimatootjatel mõnevõrra suuremad võrreldes LHT taotlejatega. Samas keskmiste piimatootjate gruppides oli pilt täpselt vastupidine ehk LHT taotlejatel olid veterinaarkulud loomühiku kohta arvestatuna suuremad võrreldes LHT mittetaotlejatega.

LHT mittetaotlenud lihaveisekasvatajatel olid kulud LÜ kohta kuni 50 loomaga grupis 3 €/LÜ ja 201-500 loomaga juba kordi suurem 21 €/LÜ, kuid 2015. aastaga võrreldes mõlemal juhul väiksem (2015. a vastavalt 6 €/LÜ ja 24 €/LÜ).

Veiste arvu järgi grupeerides olid veterinaarkulud loomühiku kohta kõige suuremad piima- ja lihaveisekasvatuse tootjate grupis kel oli rohkem kui 500 veist, kus veterinaarkulud loomühiku kohta ulatusid 51 euroni (Lisa 1). Võrreldes LHT taotlejate ning LHT mittetaotlejate piima- ja lihaveisekasvatuse ettevõtete veterinaarkulusid loomühiku kohta, selgus et LHT taotlejatel olid need kulud oluliselt suuremad võrreldes LHT mittetaotlejatega ning seda kõikides suurusgruppides v.a suurusgrupis üle 500 veis.

Lamba- ja kitsekasvatajatel olid võrreldes 2015. aastaga jäänud kulud samale tasemele (LHT taotlejad) või vähenenud (LHT mittetaotlejad). Ravimtaimepõldude rajamine kitsedele ja lammastele LHT nõudena peaks täitma eesmärgi, et loomadel on mitmekülgne toit ja seeläbi väiksem haigustesse nakatumise oht ja väiksemad veterinaarkulud.

Kokkuvõte

Veterinaarkulud loomühiku kohta arvestatuna olid 2016. aastal LHT piimatootjatel 39 €/LÜ, piima- ja lihaveisekasvatajatel 37 €/LÜ, lihaveisekasvatajatel 8 €/LÜ ning lamba- ja kitsekasvatajad 7 €/LÜ.

LHT mittetaotlenud piimatootjatel 40 €/LÜ, piima- ja lihaveisekasvatajatel 26 €/LÜ, lihaveisekasvatajatel 12 €/LÜ, lamba- ja kitsekasvatajad 9 €/LÜ ning sea- ja linnukasvatajatel 22 €/LÜ.

Lisa 1. Veterinaarkulud loomühiku kohta LHT taotlenud ja mittetaotlenud ettevõtetes tootmistüüpide ja suurusgruppide lõikes 2016. aastal.

Veterinaarkulud loomühiku kohta tootmistüüpide lõikes, 2016

(Loomade heaolu toetust taotlenud ettevõtted)

	Piima- tootmine	Lihaveise- kasvatus	Piima- ja lihaveise- kasvatus	Lamba- ja kitse- kasvatus	Sea- ja linnu- kasvatus
Esindatud põllumajandustootjad	551	213	764	134	24
Ettevõtete arv valimis	89	18	107	10	4
Kasutatav põllumajandusmaa kokku - ha	256,9	79,8	207,5	40,8	
Kokku loomühikuid - lü	171,3	34,1	133,0	29,6	
veised - lü	170,9	34,0	132,7	7,9	
lambad ja kitsed - lü	0,0	0,0	0,0	21,7	
sead - lü	0,0	0,0	0,0		
munakanad - lü	0,4	0,0	0,3	0,0	
Veterinaarkulud - euro	6 726	286	4 929	198	
Veterinaarkulud, euro/lü	39	8	37	7	

Veterinaarkulud loomühiku kohta tootmistüüpide lõikes, 2016

(Loomade heaolu toetust mittetaotlenud ettevõtted)

	Piima- tootmine	Lihaveise- kasvatus	Piima- ja lihaveise- kasvatus	Lamba- ja kitse- kasvatus	Sea- ja linnu- kasvatus
Esindatud põllumajandustootjad	198	385	583	676	63
Ettevõtete arv valimis	26	28	54	35	17
Kasutatav põllumajandusmaa kokku - ha	208,2	165,0	179,7	42,0	7,2
Kokku loomühikuid - lü	145,5	72,0	97,0	16,0	386,1
veised - lü	144,8	71,7	96,6	2,7	
lambad ja kitsed - lü	0,2	0,3	0,3	13,0	
sead - lü	0,4		0,1		277,3
munakanad - lü	0,1	0,0	0,0	0,3	108,9
Veterinaarkulud - euro	5 785	887	2 554	144	8 595
Veterinaarkulud, euro/lü	40	12	26	9	22

Veterinaarkulud loomühiku kohta piimatootmise tootmistüübi ettevõtetes, 2016

(Loomade heaolu toetust taotlenud ettevõtted)

	Veiste arv				Kõik
	1-50	51-200	201-500	> 500	
Esindatud põllumajandustootjad	332	105	48	66	551
Ettevõtete arv valimis	22	21	15	31	89
Kasutatav põllumajandusmaa kokku - ha	28,5	161,6	343,6	1 494,3	256,9
Kokku loomühikuid - lü	12,2	89,9	251,3	1 043,1	171,3
veised - lü	12,0	89,9	251,3	1 040,2	170,9
lambad ja kitsed - lü	0,0	0,1			0,0
sead - lü	0,1				0,0
munakanad - lü	0,1		0,0	2,9	0,4
Veterinaarkulud - euro	200	2 127	9 220	45 052	6 726
Veterinaarkulud, euro/lü	16	24	37	43	39

Veterinaarkulud loomühiku kohta piimatootmise tootmistüübi ettevõtetes, 2016

(Loomade heaolu toetust mittetaotlenud ettevõtted)

	Veiste arv				Kõik
	1-50	51-200	201-500	> 500	
Esindatud põllumajandustootjad	123	36	24	15	198
Ettevõtete arv valimis	5	7	7	7	26
Kasutatav põllumajandusmaa kokku - ha	26,2	288,1	332,3	1 326,4	208,2
Kokku loomühikuid - lü	8,8	106,4	299,0	1 130,7	145,5
veised - lü	7,7	106,4	299,0	1 130,7	144,8
lambad ja kitsed - lü	0,3				0,2
sead - lü	0,7				0,4
munakanad - lü	0,2				0,1
Veterinaarkulud - euro	202	1 340	8 986	58 101	5 785
Veterinaarkulud, euro/lü	23	13	30	51	40

Veterinaarkulud loomühiku kohta lihaveisekasvatuse tootmistüübi ettevõtetes, 2016

(Loomade heaolu toetust taotlenud ettevõtted)

	Veiste arv				Kõik
	1-50	51-200	201-500	> 500	
Esindatud põllumajandustootjad	146	53			213
Ettevõtete arv valimis	11	6			18
Kasutatav põllumajandusmaa kokku - ha	50,7	170,5			79,8
Kokku loomühikuid - lü	23,0	62,9			34,1
veised - lü	22,9	62,9			34,0
lambad ja kitsed - lü	0,0				0,0
sead - lü	0,0				0,0
munakanad - lü	0,1				0,0
Veterinaarkulud - eurot	100	843			286
Veterinaarkulud, euro/lü	4	13			8

Veterinaarkulud loomühiku kohta lihaveisekasvatuse tootmistüübi ettevõtetes, 2016

(Loomade heaolu toetust mittetaotlenud ettevõtted)

	Veiste arv				Kõik
	1-50	51-200	201-500	> 500	
Esindatud põllumajandustootjad	210	140	35		385
Ettevõtete arv valimis	8	14	6		28
Kasutatav põllumajandusmaa kokku - ha	59,7	202,7	647,8		165,0
Kokku loomühikuid - lü	27,2	90,8	266,5		72,0
veised - lü	26,6	90,8	266,5		71,7
lambad ja kitsed - lü	0,6				0,3
sead - lü					
munakanad - lü	0,0				0,0
Veterinaarkulud - eurot	86	901	5 658		887
Veterinaarkulud, euro/lü	3	10	21		12

Veterinaarkulud loomühiku kohta piima- ja lihaisekasvatuse tootmistüübi ettevõtetes, 2016

(Loomade heaolu toetust taotlenud ettevõtted)

	Veiste arv				Kõik
	1-50	51-200	201-500	> 500	
Esindatud põllumajandustootjad	478	159	48	66	764
Ettevõtete arv valimis	33	27	15	31	107
Kasutatav põllumajandusmaa kokku - ha	35,3	164,6	343,6	1 494,3	207,5
Kokku loomühikuid - lü	15,5	80,8	251,3	1 043,1	133,0
veised - lü	15,4	80,8	251,3	1 040,2	132,7
lambad ja kitsed - lü	0,0	0,0			0,0
sead - lü	0,1				0,0
munakanad - lü	0,1		0,0	2,9	0,3
Veterinaarkulud - euro	170	1 694	9 220	45 052	4 929
Veterinaarkulud, euro/lü	11	21	37	43	37

Veterinaarkulud loomühiku kohta piima- ja lihaisekasvatuse tootmistüübi ettevõtetes, 2016

(Loomade heaolu toetust mittetaotlenud ettevõtted)

	Veiste arv				Kõik
	1-50	51-200	201-500	> 500	
Esindatud põllumajandustootjad	333	176	59	15	583
Ettevõtete arv valimis	13	21	13	7	54
Kasutatav põllumajandusmaa kokku - ha	47,3	220,4	518,7	1 326,4	179,7
Kokku loomühikuid - lü	20,4	94,1	279,8	1 130,7	97,0
veised - lü	19,6	94,1	279,8	1 130,7	96,6
lambad ja kitsed - lü	0,5				0,3
sead - lü	0,3				0,1
munakanad - lü	0,1				0,0
Veterinaarkulud - eurot	129	992	7 019	58 101	2 554
Veterinaarkulud, euro/lü	6	11	25	51	26

Veterinaarkulud loomühiku kohta lamba- ja kitsekasvatuse tootmistüübi ettevõtetes, 2016

(Loomade heaolu toetust taotlenud ettevõtted)

	Lammaste ja kitse arv		Kõik
	1-100	101-500	
Esindatud põllumajandustootjad	84	40	134
Ettevõtete arv valimis	6	3	10
Kasutatav põllumajandusmaa kokku - ha	30,8		44,5
Kokku loomühikuid - lü	10,6		18,2
veised - lü	5,5		3,8
lambad ja kitsed - lü	4,8		14,2
sead - lü			
munakanad - lü	0,3		0,3
Veterinaarkulud - eurot	116		154
Veterinaarkulud, euro/lü	11		8

Veterinaarkulud loomühiku kohta lamba- ja kitsekasvatuse tootmistüübi ettevõtetes, 2016
(Loomade heaolu toetust mittetaotlenud ettevõtted)

	Lammaste ja kitse arv		Kõik
	1-100	101-500	
Esindatud põllumajandustootjad	446	219	676
Ettevõtete arv valimis	16	18	35
Kasutatav põllumajandusmaa kokku - ha	26,0	67,5	42,0
Kokku loomühikuid - lü	8,8	27,2	16,0
veised - lü	3,8	0,5	2,7
lambad ja kitsed - lü	4,7	26,4	13,0
sead - lü			
munakanad - lü	0,4	0,3	0,3
Veterinaarkulud - eurot	81	204	144
Veterinaarkulud, euro/lü	9	7	9